

Karl Arne Blom

Kvinnan på bussen

Karl Arne Blom

Kvinnan på bussen

 SAGA
EGMONT

Karl Arne Blom

KVINNAN PÅ BUSSEN

POLISKOMMANDO EEV 2229

SAGA EGMONT

Kvinnan på bussen

Copyright © 1980, 2017 Karl Arne Blom og Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

All rights reserved

ISBN: 9788711706183

1. E-boksutgåva, 2017

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är et förlag i Lindhardt og Ringhof, ett företag inom Egmont-koncernen

Den här boken är andra delen i ett romanbygge. Huruvida beskrivna personer har någon likhet med existerande människor, är tämligen, för att inte säga helt omöjligt att veta. Om beskrivna händelser baserar sig på verklighetsmaterial är lika omöjligt att avgöra. Men förhoppningsvis inte. Däremot är det avgjort så att inga nu existerande individer skildras. Inte heller något som hänt.

Mannen i gränden var första byggbiten i den här serien polisromaner i framtidsmiljö. Serien i sin helhet började planeras 1975 och planläggningen är fortlöpande. *Mannen i gränden* skrevs 1977 och utkom 1979. *Kvinnan på bussen* är skriven 1979.

Det förtjänar att påpekas att *Kvinnan på bussen* hade planlagts innan händelserna på Östra Sjukhuset i Malmö kom till offentlig kännedom i januari 1979. Den är på intet sätt påverkad av dessa.

Författaren

Den här boken tillägnas
Aaron Marc Stein, a.k.a Rod,
samt naturligtvis även
Billie och Joe - avhållna
vänner på 1070

SEPTEMBER

1

Åskan dånar. Kvinnan drömmer. Hon drömmer att hon färdas. Det borde vara en mardröm. Men det blir ett sakligt konstaterande av att hon reser.

Hon ligger på rygg i sängen och andas med djupa, lätt oregelbundna andetag. Kvinnan är gammal och hennes ansikte fårat. Kroppen är tung och hon är varm i den kvava luften.

Åskan hörs dov i fjärran.

Fönstret i rummet är stängt.

Kvinnan suckar i sömnen.

Det är trångt. Så trångt att de alla måste stå upp. Alla som fösts ombord likt boskap i godsfinnan. De är varma och känner sig allihop smutsiga. Det är så kvavt och varmt i godsfinnan. Och de känner bristen på syre. Det vilar ett stönande i luften när de flämtar efter andan, när de försöker uthärda smärtan och värken i musklerna, när de försöker bekämpa olusten av att vara så blötvarma i den kvava godsfinnan.

Paniken finns i närheten, men tvingas tillbaka.

Det är ingen som vet vart de är på väg.

Med knuffar, slag och sparkar har de drivits fram till tågsättet, uppför rampen och ombord. In i vagnarna, där det till slut blir outhärdligt trångt. Så trångt att de som

kommit först och satt sig riskerar att bli trampade till döds. När de försöker resa sig upp blir de varse den stora passiviteten.

Ingen hand som erbjudande räcks för att hjälpa.

Det värsta är förnedringen, ovissheten, hettan och dunklet. Totalt mörkt är det inte, för genom galleröppningen nästan alldeles uppe vid godsvagnens tak sipprar det ljus in. Inte mycket, men tillräckligt för att besegra mörkret.

Åskan rullar över himlen och det känns kvavare. Det är tyngre att andas. När hon vänder sig om i sängen gungar resårbotten och det knarrar lite från virket i sängen. Hon drar ett andetag som blir hackigt. Hon öppnar ögonen och de ser rakt ut i mörkret; utan att likväl se något. Så blundar hon igen. Sover.

Det hörs en skarp och hård åskknall.

Kvinnan sover och drömmer.

Hon drömmer om en resa. Men nu stämmer det inte. För några korta ögonblick är något fel. För det är inte tåget hon befinner sig på, utan hon sitter bredvid någon på en buss och bussen far genom ett landskap och hon kan se ut genom fönstret och betrakta landskapet.

Det är varmt och solgassigt därute. Här ombord på bussen är det behagligare. Det kommer svalka från luftningssystemet. Men solgasset mot bussen gör att den värms upp och det är ändå kvavt och lite kväljande. Hon är varmt klädd också. Svart klänning. Det känns vasst att andas in och hennes tunga kropp är varm.

Det finns en tunn, knappt märkbar stickande lukt i luften.

Hon kan inte identifiera den, men den känns som små nålstick inuti bröstet. En liten, stickande doft av något

skarpt.

Men i nästa stund är alltsammans vämjelig, jäst luft, som är en plåga att andas in. Nu stämmer alltsammans igen. Här ombord på tåget finns det inte rum att sitta ned. Hon står inkilad mellan människor av hennes eget slag.

Det värker i kroppen. Musklerna smärtar och ömmar och under perioder har allt varit svart. Antingen har hon för korta ögonblick somnat av utmattning eller förlorat medvetandet. Hon vet inte vilket. Men det känns som om allt syre tagit slut.

Tåget kränger. Kroppen ömmar. Det värker överallt. Hon vet inte hur länge hon har måst stå upp. Det kanske bara är någon timme - kanske inte ens så länge - men det måste rimligen vara längre än så.

Hon känner sig smutsig och oren och varm och äcklig. Svetten har ritat fåror i hennes ansikte och håret klibbar och känns strävt. Kläderna smiter åt mot kroppen och hon hoppas de ska få bada när de är framme.

Vart det nu är de ska. Det är ju ingen som velat säga vart de ska.

Hon är tjugooett år. Hon är slank och högbarmad. Hon är lång till växten och har lätt runt ansikte. Håret i flätor, hög och rak panna, profilerad näsa, höga kindben. Ett vackert ansikte som hade levande lyster i ögonen.

Inte förrän nu slår det henne att hon kanske inte vågar lita på att hennes mor och far och lille bror är med på det här tåget också.

Det finns ingen att lita på längre.

Ingen att fråga. Ingen som svarar. Ingen att lita på. Ingen att tro på.

Inte ens något att hoppas på.

Tåget kränger till och hon pressas om möjligt hårdare mot den gamle mannen i den svarta hatten och med det gråa skägget, Hans ansikte hamnar i den tunna ljusstrimman från gallergluggen och hon ser att mannens ögon stirrar tomma och att munnen gapar och att det runnit saliv och blod ur munnen. Hon ser på den unge mannen bredvid och kan se hans ansikte också. Hans blick är tom, men hans mun rör sig. Det ser ut som om han tuggar - eller som om han mumlande, muttrande ber. Men den unge mannens blick är död; den stirrar tomt in i ingenting. Han är avvaktande passiv.

Precis som hon själv.

Men den gamle mannen i hatten och med skägget är död - det förstår hon.

Hon känner sig så konstigt passiv.

Himlen lysas upp. Åskan har kommit närmare. Det hinner gå sjutton sekunder mellan blixten och knallen.

Dörren till rummet där kvinnan sover öppnas och en vitklädd kvinna stiger in. Hon trycker på en knapp på väggen på en panel alldeles innanför dörren. Ett lätt, behagligt ljus tänds i en ramp över sängen.

Den vitklädda går fram till sängen, kontrollerar att den gamla sover, rycker till när nästa blixtnyster upp rummet med ett iskallt vitt sken. Så går hon mot dörren, släcker belysningen och trycker på en annan knapp. Det är friskluftsanläggningen som sätts igång. Så lämnar hon rummet. Dörren glider ljudlöst igen.

Den gamla sover djupt.

Hon drömmer om sin resa. Men nu är det fel igen. Nu sitter hon på bussens bekväma säte och bredvid henne sitter någon hon känner.

Den där bussen har dykt upp i hennes dröm om resan ända sedan yrselanfallen började. Bussen irriterar henne. Den har inte i hennes dröm att göra. Hon vill få ha sin dröm ifred och intakt. För minnesbilderna som finns i den drömmen är en så viktig del av hennes liv.

Nästan som om drömmen skulle vara hennes viktigaste ägodel.

I varje fall outplånligaste.

Egentligen har hon inte velat göra den här resan med bussen. Men det har inte varit någon fråga om att vilja eller inte vilja. Beskedet har kommit.

Klockan nio kommer bussen och hämtar. Omkring klockan fyra är vi tillbaka igen. Efter en som vi får hoppas härlig dag tillsammans och trötta och pigga på samma gång och på glatt humör. Klockan nio är ni allesammans klara då alltså. Så kan vi fara så snart bussen kommer, så den slipper vänta.

Somliga blir som höns. En del av dem uppför sig som små barn som ska någonstans. De lever upp inför utflykten och talar om den som om den vore så väsentlig. Den blir plötsligt för en kort tid det viktigaste i deras liv. Ett enda stort äventyr.

Bussen far uppför en backe och in i en tunnel.

Men ut ur tunneln tjuver tåget.

Hon är ombord på tåget igen.

Det är ingen som velat säga vart de ska.

Hon kan höra ljuden och de vill växa inuti hennes huvud. Ljudet från lokomotivet, ångstönandet; hjulen mot spåren; knakandet i godsfinnkans virke. Ljudet av människor som andas; av suckar, av dämpad gråt. Någon som ber – orden kan hon inte höra; men bönen som en ramseväv, som blir en enda rad av oskiljbara bokstäver och ord; något

omelodiskt och sjungande på samma gång. Ett tonlöst klagoläte.

Och över alltsammans hör hon åskan dåna.

Men hon kommer att tänka på det: det är kanske inte åskan.

Det kan vara kanoner.

Kanske att de är på väg mot polska gränsen.

Det är ingen som velat säga vart de ska.

Så ljungar en blix. Kvinnan i sängen drar ett hårt andetag. Hon sover. Hon drömmer. Hon drömmer om en resa.

Så lysas natthimlen åter upp när nästa blix kastas iväg och knallen följer sekundsnaabtt efter. Det blir ett gigantiskt dån.

Kvinnans ena arm ligger utsträckt mot sängkanten. Armen är bar och ett nummer är tatuerat på den. Hennes huvud ligger aningen spänt bakåt och ögonen tycks stirra rakt ut. Det är omöjligt att under den tid blixten lyser upp rummet avgöra ifall hennes blick är tom eller riktad mot något.

När åskknallen rullat iväg är det först alldeles tyst en stund.

Ingenting hörs.

Så börjar regnet knattra.

På morgonen talar människorna om nattens åskväder.

Den morgonen är kvinnan i sängen död.

2

Hösten är på väg efter den heta sommaren. Våren som föregick sommaren var sen och vintern dessförinnan sträng. En av de kallaste, snörikaste vintrarna på tjugo år. Bara i Skåne omkom tolv personer på grund av kylan, snön och vinterstormen.

Nu är det snart höst. Löven på trädens grenar har redan börjat skifta i färgen. Den friska grönskan i gräsmattorna håller på att dovna i färgtonen.

Människorna hoppas att vintern som kommer sedan inte ska bli lika sträng som den de upplevat. Men det brukar vara så att en hård vinter inte sällan följs av en andra. Nu är de i alla fall förberedda ifall vintern ska bli besvärlig. De har dragit lärdom av vintern som var. De är beredda.

Det mest besvärliga är att de hårda vintrarna drabbar med så oregelbundna intervaller att det är omöjligt att kunna förutsäga dem. Inte ens de raffinerade meteorologdatorerna är till hjälp. Mycket kan de förvarna om, men inte vargavintrar. Det är som om det slagets vintrar är företeelser bortanför logik och matematiska komponenter.

Sommaren var i alla fall skön. Den gav människorna andrum, värme och njutning. I mitten av juli var det en hart när ofantlig värmeperiod. Dagtid var det en bra bit över

trettiofem grader i skuggan. Nattetid hann det aldrig bli riktigt svalt. Så sommaren har gett människorna en hel del av värmemättnad också. Men luften har inte stått stilla och brisen som blåst har gjort det hela uthärdligt.

Den värsta plagån har varit insekterna. Det har varit ett av de värsta getingåren. Den andra svåra getingsommaren i rad. Och kvällstid har det varit myggen. För att inte tala om alla stora och irriterande flugor. Insekterna har varit ett rejält problem, ett problem som tycks bli allt värre för varje sommar som kommer.

Det är som om flugor, bromsar, steklar, bin, getingar och myror blir större och större från sommar till sommar.

Människorna upplever det periodvis som mycket plågsamt – och på sätt och vis bidrar de irriterande insektsåren till att fjärma människan ytterligare ett stycke från naturen. Verkningarna av bett och stick har blivit allt allvarligare.

Det har diskuterats att man måste göra något radikalt åt den tilltagande insektsplågan sommartid. Ingen vet bara riktigt vad. Men det ryktas om att forskning förekommer. Men utöver det ryktet är det ingen som vet något.

Och nu förbereder sig människorna för vintern; hoppas att den inte ska bli lik den förra. För är det något människorna i Skåne skyr och fruktar så är det vad som kallas mannaminnesvintrarna. De stora snöstormarnas år i Skåne har varit 1929, 1942, 1979 och nu senast vintern som var.

De hårda vintrar som var före tjugonio är det inte någon levande längre som minns. Tjugonio blåste det nordan, upp till tjuugoåttameter i sekunden och snön låg manshög. Det tog upp mot fjorton dagar att skotta fram tåg, kapsejsade bilar och människor.

Fyrtiotvå kulminerade krigsvintrarnas kyla och snömängd. Öresund frös så djupt att man kunde promenera mellan Skåne och Danmark. Det uppstod kaos på landsbygden och persontrafik tågledes var på flera håll omöjlig. Militären skickades ut att kämpa mot snömassorna och på Österlen tog maten slut.

Sjuttionio tycktes samhället sårbarare än trettio år tidigare. Det fanns de som sagt att vintern skulle bli hård. Rönnbären var så stora och röda om hösten. Men åt sådana väderspådomar skrattade människorna. Omkring nyår blåste nordostan in med trettioåtta meter i sekunden. Det var orkan. Vindhastighetsmätaren vid Hanö blåstes sönder och Malmöhus län förklarades för katastrofområde.

Nittionio började ovädret i mitten av januari och lamslog så gott som hela norra Europa. Stormen rasade i åtta dagar, det blåste upp till trettiotvå sekundmeter och en av dagarna lyckades man evakuera staden Ystads befolkning med bandtraktorer och helikoptrar. Det var en dag då vinden tillfälligt mojnat en smula. Samhället hade visat sig förunderligt sårbart, de materiella skadorna var värre än tjugo år tidigare och åtskilliga hade mist livet.

Även över Bjärehalvön har vinterovädrets skadeverkningar varit avsevärda. Man börjar så smått rusta sig för möjligheten av en ny hårdvinter. Det är dock ingen som lyssnar på de gamla, som säger att Bartolomeus i augusti bådade gott, att sydvinden lovat mildvinter och att svalorna är sena att flytta.

Ja, ja, det blir säkert bra med det.

Säger de yngre och vill vara förberedda.

3

Sommarfolket har lämnat Båstad sedan länge och nu råder lugnet igen. För ett par månader sedan myllrade det av lättklädda semestermänniskor på gatorna och längs stränderna trängdes solbrynta kroppar.

Nu blåser det lite ensligt, vattnet i bukten ser kallt ut och morgonhimlen har en lätt gråblå ton. Frukträdens grenar hänger tunga och nu är det hög tid att på allvar börja plocka. Det finns ännu blomfärgprakt kvar i trädgårdarna och grönskan består, men föraningarna om den annalkande hösten finns tydliga i det svala morgonluften och det långsammare ljusnandet.

Sven Lundin står vid fönstret och ser ut. Han ser vattnet i bukten. Han ser hur ytan är lätt krusad. Stränderna ligger övergivna. Inga båtar är ute. Det ser så ensligt ut och tomt. Bara den tungbruna sanden, som är dovare till färgen på grund av morgonfukten.

Han öppnar inte fönstret. Han tycker inte om att behöva huttra. Någon hurtfrisk morgonmänniska har han aldrig varit.

Fjorton dagar har han varit här nu. Han börjar faktiskt längta härifrån. Det hade han aldrig trott att han skulle kunna göra - längta bort. När han fick beskedet om att fara hit slog det honom att han inte varit i Båstad sedan han var

grabb och han längtade genast att få fara. Han kände förväntningen pirra i kroppen ombord på planet hitned, men redan efter en halv vecka tyckte han lugnet och sysslolösheten var för stor.

Men så har han aldrig varit här om hösten förr.

Då var det sommar och han var där tillsammans med föräldrar och syskon och han var ung. Femton, sexton och sjutton år. Tre somrar hade de varit här. Han hade trivts väl.

En gång hade någon frågat hur han kunde stå ut.

Det har man ju hört. Dom tål ju inte oss från Stockholm därnere. Tycker att vi kommer dit om somrarna och gör oss dryga och är märkvärdiga. Hur kan du stå ut bland dom där skåningarna?

Men något sådant hade han aldrig märkt.

Det hade varit sköna månader om somrarna.

Han hade beslutat sig för att detta, det var Sveriges Californien.

Nu ser han mest fram emot att få fara därifrån.

Men det är osäkert när det ska kunna bli.

Han har talat med Stockholm föregående kväll sedan han ställt samman dagsrapporten om Solåsen.

Det är det enda han har att göra om kvällarna - förfärdiga dagsrapporten, koda den för klassificering, sätta sig i förbindelse med någon av de närmast överordnade i Stockholm för en snabb muntlig rapport. Och sedan läsa, eller glo på teve.

Mycket till nattliv finns här ju inte. Och inte är det bättre i Ängelholm. Och Halmstad tycker han ligger obekvämt långt därifrån. Vilket är löjligt, för han skulle kunna komma snabbt både dit och därifrån. Men han är lat. Och bekväm.

Och trött om kvällarna. Det är mest det han är. Trött när det börjar bli kväll.

Under samtalet med den överordnade föregående kväll hade de i alla fall kunnat konstatera att de hade situationen under kontroll. Ännu så länge föreligger inga direkt alarmerande fakta om Solåsen.

De fall av yrsel som varit konstaterbara bland de gamla på hemmet kan knappast karaktäriseras som någon epidemi. De allra flesta fallen är godartade och de få, enstaka fallen av gravare natur kan mycket väl tillskrivas lättförklarliga orsaker.

De har enats om att det finns all anledning att vara observant. De har också varit överens om att det inte kan anses föreligga någon anledning att hysa oro. Allra minst sätta in några drastiska åtgärder.

Han äter frukost på hotellet och sedan promenerar han till Solåsen.

Det känns kyligt i luften när han kommer ut och han huttrar till och kör händerna i rockfickorna. Han går med raska steg.

Han andas in av luften. Den känns ren och frisk och smakar fortfarande morgonfukt.

Han tänker: åtgärder.

Det är i och för sig inte hans område, men han försöker ändå räkna ut vad för slags åtgärder som skulle kunna sättas in.

Naturligtvis beror det på vad som händer.

Han tänker: yrselanfallen lär väl gå över vad det lider.

Han tycker sig redan kunna märka att det går mot det bättre.

Vad för komplikationer ska man kunna tänka sig kan tillstöta?

Han vet inte riktigt säkert.

Frågeställningen retar hans vetgirighet som vetenskapsman.

Men eftersom han inte har alla förutsättningarna kan han inte nå fram till något resultat.

Han tänker: det värsta som skulle kunna hända ...

Nej, det är bara enfaldiga funderingar att tänka något sådant, anser han och går uppför backen.

Det är en rejält brant backe. Det är bara nyttigt. Så får han lite motion. Fast går han med för snabba steg kommer han i svettning och det känns obehagligt att bli svettvarm i sådant här fuktsvalt väder.

Han tänker: tur det inte regnar. Då skulle man inte få sin motion under promenaden hit och härifrån. Då fick man beordra transport. Måtte det inte bli en regnhöst, så att man kan fortsätta gå till fots. Det är skönt med morgonluften.

Fast han hoppas ju mest av allt att han inte ska behöva stanna så värst länge till.

En kvart efter det att han kommit till Solåsen får han höra att en av de gamla dött under natten.

Han får veta att hon insomnat lugnt under sömnen.

Vid middagstid hör han två gamla han går förbi i en korridor samtala om åskvädret.

- Vilken åska? frågar han. Inte har det väl åskat inatt?

- Visst har det. Hur kunde han undgå att märka det?

- Jag sov.

- Jag har aldrig kunnat sova mej igenom åskväder, säger den gamle mannen med sin magra röst. Jag kan fortfarande minnas hur jag brukade vakna som liten påg och vara rädd för åskan om den kom om natten.

Jag också, tänker Sven Lundin och går vidare. Jag också, och jag vaknar fortfarande när det åskar. Inte kan det ha åskat inatt. Då skulle jag ha vaknat. Vad är det för jävla trams dom har hittat på nu då?

Nu tänker han äta lunch. Sedan ska han studera Maria Kanowiczs journal.

Han har nu intalat sig att hon dog av hög ålder.

4

Sven Lundin har via överordnade i Stockholm från SBC beställt fram den kompletta personakten över Maria Kanowicz. Den lokala journalen har han studerat. Men den sa inte mycket. Det enda han egentligen fått fram från den är att hennes hälsa tydligen var god.

Nu vill han bilda sig en total uppfattning, få studera ifall det kan ha funnits något i hennes tidigare liv som kan ha orsakat eller bidragit till hennes död. Han hoppas att den helt enkelt beror på ålderdom, men han vill gardera sig och ha ryggen fri.

Han har stängt dörren, markerat med signallampan att han inte önskar bli störd och han sitter med fötterna på skrivbordskanten och trummar på sin mottagare. Han väntar på att materialet från databanken ska börja sändas.

Han gäspar. Han lossar på slipsknuten och knäpper upp översta skjortknappen. Han kliar sig på halsen. Och väntar.

Han tittar ut genom fönstret.

Det har blivit en skön dag. Han ser upp mot skogspartiet och undrar ifall det är bärmärk inne bland träden. En dag hyrde han ett fordon och gav sig ut på måfåfärd på halvön. Han hittade björnbär bortåt Hovs Hallar till. Han vandrade omkring länge bland klipporna och andades in av havsluften. Inte förrän det började skymma reste han sig

från stenbumlingen och gick mot bilen, som stod parkerad ett gott stycke därifrån.

Han tycker om naturen här på Bjärehalvön.

Men han har svårt att förlika sig med det stillastående livet. Sysslolösheten kvällstid börjar bli mer än han står ut med. Han längtar tillbaka till Stockholm, där känslan av att något pågår utan avbrott är så dominant.

Det är väl det han saknar mest - livsnerven.

Storstaden har format honom till en rastlöshetsmänniska.

Det klingar till och nu börjar man sända från Statistiska centralbyrån. SCB sänder till FOA:s mottagare och från FOA reläas materialet ned hit till hans transistormonitor.

Och han behöver bara luta sig behagfullt bakåt, knäppa händerna och läsa på skärmen.

Han tar del av personuppgifterna.

Maria Zenia Kanowicz.

Född i Polen 1920.

Familjen flyttade till Tyskland 1923, där fadern fick arbete i en kolgruva i landets södra del.

Inga uppgifter om sjukdomar i barndomen eller under ungdomsåren. Men det är sällsynt att det finns några registrerade uppgifter därom när det gäller inflyttade.

Arresterad 1943 av den tyska polisen och deporterad till Auschwitz.

Han tänker: det förklarar det tatuerade numret på hennes arm. Men hur i herrans namn överlevde hon två år i dödslägrer?

Han vet att det bara var i Auschwitz som fångarna tatueredes med nummer. Han har också läst att Auschwitz var ett av de största förintelselägren under världskriget för snart bortåt sextio år sedan.

Alla hoppas att det kriget var det sista stora, världsomfattande; men ingen vågar riktigt tro det. Det har varit kusligt nära ett par gånger att ett storkrig ska flamma upp.

Det var en period när han läste ganska mycket om det andra världskriget. Under sina sista år vid högskolan brukade han koppla av från studierna genom att läsa krigsskildringar. Han läste om hjältarna och om galningarna, om slag och strider, om segrarna och om förlorarna, om offren. Han har sett bilder från koncentrationslägren och han har läst om tortyren, om slakten, om människoexperimenten i lägren, läst om gasningarna och ugnarna där kropparna brändes. Han har ruskat på huvudet och undrat hur det var möjligt, frågat sig hur det kunde ske; några gånger har han känt äckel; ett par gånger har han känt sig illamående när han sett bilder. Men summan av de sex miljonerna avrättade judarna är likväl att de förvandlas till en statistisk uppgift om något ohyggligt som hände för länge sedan.

Hon var alltså judinna.

Maria Zenia Kanowicz. I Auschwitz. Det tyska namnet på staden Oswiecim i Polen. Där ungefär två miljoner mördades.

I april 1940 hade Adolf Hitler gett order om byggandet av ett koncentrationsläger i Auschwitz. Det blev ett av hundratals förintelseläger. Det blev ett av de fasansfullaste. En dödsfabrik med en kapacitet på upp till fyrtiotusen människor per dygn. Åttahundra man arbetade i treskift för att betjäna sju krematorier.

Enligt vad som framkom, bland annat tack vare en svensk läkare som var med om att ta hand om de överlevande fångarna då lägret befriades, pågick i

Auschwitz experiment med ett av Hitlers hemliga vapen och verkningarna av detta testades på fångarna.

Mot bakgrund av det Sven Lundin lärt sig om förintelselägren och framför allt Auschwitz finner han det förunderligt att Maria Kanowicz efter så lång tid i lägret tillhörde de överlevande då det befriades.

Någonstans finns en förklaring till detta.

Men inte i SCB:s datamagasin.

Enligt detta fördes Maria till Sverige 1945. Hon omhändertogs i Malmö, där sjukvårdspersonal konstaterade att hon var i relativt gott skick och vid förhållandevis god hälsa.

Efter ett år och nio månader i dödslägret var hon vid ankomsten till Sverige tjugofem år. Hon vägde trettiosju kilo. Hon var etthundrasextionio centimeter lång. Hon hade skabb och gulsot. Hon var inte behäftad med någon venerisk sjukdom.

Ett år senare arbetade hon som biträde i en sybehörsaffär på Södra Förstadsgatan i Malmö.

Det finns inga uppgifter om hennes vikt, hennes medicinska status och allmänna tillstånd vid den tidpunkten. Det finns konstaterande uppgifter om att hon tillbringat tid på sjukhus, tid på konvalescentinrättning samt studietid för anpassning till svenska förhållanden i mellantiden.

Han läser de övriga knapphändiga uppgifterna.

Om att hon blivit svensk medborgare 1948 ...

... om att hon fått anställning i bokhandel i Lund 1952 ...

... om att hon 1961 övertagit en boklåda i Helsingborg ...

... om att hon drivit den fram till år 1986 ...

... om att hon därefter levat på tillgångar ...

... om att hon efter ankomsten till Sverige varit vid god hälsa och bara företett tecken på reguljära ålderskrämpor, men att något akut sjukdomstillstånd inte inträffat...

... om att hon fyra år tidigare lämnat sin lägenhet i Ängelholm och flyttat in på Solåsen i Båstad.

Där hon nu avlidit i en ålder av sjuttionio år.

Efterlämnande ingen - eftersom hon aldrig gift sig och aldrig fött barn.

Sven Lundin slår av sin mottagare, reser sig och går fram till fönstret.

Hon kommer ju att obduceras i enlighet med rutinen. Om det nu finns något kommer det fram i samband med obduktionen.

Han vet varför han längtar härifrån. Han går mot dörren och vet mycket väl att han egentligen trivs med att vara här.

Men inte nu och inte under nuvarande omständigheter.

I egenskap av något slags renhållningskarl åt andra kan han aldrig finna sig tillrätta.

Egentligen är det ett svek mot honom själv, hans ambition och vilja.

Men vad annat än underordna sig kan han?

Lyda och uträtta.

Ibland känner han sig som en bandhund.

Han ser fram mot den dagen han själv ska få hålla i trådarna. När andra handlar på hans order.

5

Sven Lundin är trettio två år gammal. Han är kort till växten och magerlagd. En krullig skepparkrans avrundar det smala ansiktet, där näsan är liten och ögonen ligger djupt. Öronen är lätt utstående och håret av ordinär längd.

Nu sitter han vid det ovala bordet inne på föreståndarens rum tillsammans med de andra: föreståndaren själv, läkaren och tre av sköterskorna. De har rutingenomgång.

Det är onsdag och en av de två dagar i veckan då läkaren befinner sig här ett par eftermiddagstimmar.

- ... och Kanowicz, hon avled ju.
- Ja. Vi får avvakta och se vad obduktionen ger vid handen.
- Hon var ju gammal.
- Just så. Hon var till åren. Hur ...
- Sjuttionio.
- Just det. Vad säger journalen om hennes status under vad vi nu ska kalla det...
- Epidemin?
- I brist på bättre ord får vi väl säga så.
- Hon drabbades varken lindrigare eller värre än någon annan.
- Inte det, nej. Gott.

- Och vad beträffar epidemin så är ju den tydligen på återtåg.

- Ja.

- Det har inträtt en markant förändring. Till det bättre.

- Ja. Det är ju för väl det. Det är så förbannat irriterande att försöka komma tillrätta med nåt man inte vet hur man ska bekämpa.

- Värmen kan väl ha spelat viss roll?

- Värmen?

- Ja, det var ju en sjuvärdeles sommar.

- Äsch. Inte skulle det få effekt så pass lång tid efteråt.

Nej, det måste ha varit nåt slags virus. Gudarna vet vad. Men det är ju överståndet nu.

- Jo.

- Ja, nåt annat är det väl inte precis för dagen.

- Dåså.

- På återseende på fredag då.

- Tack för idag.

- Tack ska ni ha. Du Sven, får jag växla några ord med dej innan jag ilar vidare.

- Visst.

Det är bara de två kvar i rummet nu.

De sitter kvar vid bordet.

På varsin sida.

- Vad tror du om den här ... epidemin?

- Ja? Jag är ju inte läkare.

- Du har ju medicinsk utbildning.

- Jag är forskare och medicinarstatistiker. Jag har inte den praktiska erfarenhet som behövs för att dra några slutsatser av sånt här.

- Nej. Jag förstår. Hur går det för dej?

- Bara bra.

- Kommer du fram till några resultat?
- Det... Naturligtvis gör jag det. Varför undrar du?
- Ren kollegial nyfikenhet. Det är ju när allt kommer till kritan ändå mina patienter du sysslar med. Så då är det ju inte så konstigt att man intresserar sej.

- Nej nej. Men det är för tidigt att säga nåt än.

- Jag förstår. Men det var egentligen inte det jag ville.

Jag undrar vad du har för dej på lördag kväll.

- Ja... inget särskilt...

- Du ska inte upp till Stockholm över veckoslutet?

- Nej.

- Ja, saken är helt enkelt den att min hustru och jag skulle vilja få bjuda hem dej på en liten ätning. Vi blir några stycken. Vi brukar bjuda hem bekantskapskretsen så här års och så tänkte vi att det ju kunde vara trevligt för dej att få träffa lite folk och slippa sitta och ugglas på ditt hotellrum.

- Det var vänligt av dej. Av er.

- Fint. Du är välkommen vid sjusnåret. Du hittar, va?

- Jodå, jag vet var du bor.

Sven och läkaren skakar vänskapligt hand innan de skiljs.

6

Han beslutar sig för slipover under manchesterkavajen. Kvällarna är ganska kylslagna när det väl mörknat och han måste ju gå hem sedan. När han väl kommer dit är han tacksam att han kom att tänka på att ta den på sig – för värden ska grilla ute och sedan är det meningen att de ska äta utomhus.

Gardar Edén bor i villa på Bergsvägen. Huset är inte exceptionellt stort, men trädgården är rejäl. Huset är timrat och ser ut att ha minst sju gavlar. Det har en tornliknande utbyggnad och i ett av tornets fönster sitter två svarta katter och beraktar honom.

Han hör röster från baksidan och går runt huset. Han ser mot vänster och upptäcker att Solåsen syns härifrån. Det skymtar där borta mellan träden.

Gardar välkomstdunkar honom i ryggen och frågar vad han dricker.

- Gin.

Medan läkaren håller upp går han runt och hälsar på de andra som kommit.

Gardars fru heter Malin och är kortväxt, knubbig och i makens ålder, strax över de femtio. Hon har håret i flätor och det klär henne.